

[Svend Haugaard.]

helt tilslutte mig det og kunne sådan set standse her, men vil dog godt gøre nogle få bemærkninger yderligere.

Hr. Halvgaard havde ikke fået gåden løst og kunne ikke forstå det. Nu skal der jo nok mere til, jeg ved ikke, om jeg kan klare gåden eller kan løse noget for hr. Halvgaard, men givet er det i hvert tilfælde, at denne lov på en række punkter har virket særdeles udmærket.

I sidste samling fremsatte fremskridtspartiet et forslag, der blot gik ud på at ophæve bopælspligten uden i øvrigt at tage hensyn til lovens øvrige indhold; man tog bestemmelsen helt ud af den. Nu er der kommet et lovforslag, der dog er tilpasset den øvrige del af landbrugsloven. Det er dog et fremskridt for fremskridtspartiet, at man nu efterhånden ved lidt om, hvordan tingene skal skæres. Men det løser ikke problemet for mig med hensyn til en positiv stillingtagen. Loven har virket i knap 1½ år, og før den tid var der helt overvejende køb af landbrugsejendomme fra ikke-landmænds side. Hr. Halvgaard påstår så, at det er et indgreb i den fri erhvervsudøvelse. Nej, den anden form var netop indgreb i den fri erhvervsudøvelse, for det viste sig, at den, der havde sin egentlige uddannelse i landbruget, blev tilsidesat ved den stærke prishævning, der skete fra ret store kapitalers side, som kastede sig over landbruget, fordi det var en god investering på baggrund af fortsat inflation. Det var netop det, der skete, og det var i høj grad et pres på den, der skulle være landmand, fordi han havde sin uddannelse; han blev skubbet til side, han kunne få en chance som bestyrer for den, der havde kapitalen og i øvrigt ønskede at placere sine penge så godt, at de var sikret over for inflationsudviklingen.

Meget ofte gik det da også sådan, at de ikke-landmænd, der overtog landbrugsejendommene, drev dem meget dårligt, i hvert tilfælde var det hvervsmæssigt ikke særlig godt, man så ikke meget til deres landbrugsmæssige overskud. Og det var også svært for den unge i landbruget at klare generationsskiftet, fordi han ikke kunne forrente de meget store beløb, der blev tale om her, og altså blev tilsidesat. Endelig var det sådan, at når der var tillægsjord til rådighed, som kunne være nødvendig også for den mindre

landbrugsejendom, ja, så blev den som regel snuppet lige for næsen af ham, fordi der kom kapitalstærke folk, som købte ejendommen, stadig væk med henblik på, at det var en god pengeanbringelse. Det var ikke erhvervsinteresser som sådan, de var ude efter, men det var simpelt hen det at få pengene godt anbragt, fordi jord er en sjælden vare, det er en begrænset vare, det er en værdi, som er sikret, når priserne efterhånden udvikler sig.

Som helhed må vi sige, at loven har haft en god virkning, og vi må altså gå imod dette forslag. Vi mener, det er rigtigt, at der er enkelte småting, det kunne være værd at se på, bl. a. spørgsmålet om ægtefællers omgængelse af loven, som der kan være tale om, i det øjeblik den ene ikke har landbrug som hovederhverv, men vil placere sin arbejdskraft derude, uden at det rigtig kan kontrolleres. All right, det er ting, vi kan se på i udvalget, men som helhed må vi helt tilbagevise forslaget.

Burgdorf (KF):

Jeg må erkende, at det konservative folkeparti egentlig er sympatisk indstillet over for dette lovforslag. Den nugældende lov er benævnt stavnsbåndsloven, og den virker vel nok også sådan. Vi har altid været sympatisk indstillet over for et frit erhverv og i særdeleshed landbruget, som igennem alle årene har været frit. Vi må erkende, at der er problemer med generationsskiftet inden for landbruget, men jeg tror ikke, man ved statsindgreb skal diktere, hvem der skal drive landbrug, lige så lidt som man skal diktere, hvem der skal drive andre erhverv i dette land.

Vi vil gerne være med til at se på dette lovforslag, som egentlig peger noget i den retning, vi kunne tænke os. Når det gælder generationsskiftet, er det jo inflationen, som er den store hindring for vore landmænd i at kunne komme til, og her vil jeg også gerne understrege, at samfundet jo ikke er særlig venligt over for de unge landmænd. Man giver dem nok en uddannelse som sådan, men så er det også slut. Man kunne hjælpe dem helt anderledes ved at give dem skattefrie henlæggelser og billigere lån, når de endelig skal etablere sig.

Vi er for en liberal lovgivning, og derfor